

Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven

(2002/C 51 E/17)

COM(2001) 510 def. — 2001/0207(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 30 oktober 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op artikel 63, eerste alinea, de punten 1, c), 2, a) en 3, a),

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Een gemeenschappelijk asielbeleid, met inbegrip van een Gemeenschappelijk Europees asielstelsel, behoort tot de doelstelling van de Europese Unie geleidelijk een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid tot stand te brengen die openstaat voor degenen die onder druk van de omstandigheden op legale wijze om bescherming in de Gemeenschap verzoeken.
- (2) De Europese Raad is tijdens zijn bijzondere bijeenkomst in Tampere op 15 en 16 oktober 1999 overeengekomen te streven naar de invoering van een Gemeenschappelijk Europees asielstelsel dat stoelt op de volledige en niet-restrictieve toepassing van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, zoals aangevuld door het Protocol van New York van 31 januari 1967, en zo het verbod tot uitzetting of terugleiding (non-refoulement) te handhaven en te garanderen dat niemand naar het land van vervolging wordt teruggestuurd.
- (3) Het Verdrag van Genève en het Protocol vormen de hoeksteen van het internationale rechtsstelsel ter bescherming van vluchtelingen.
- (4) Volgens de conclusies van Tampere dient een Gemeenschappelijk Europees asielstelsel op korte termijn op elkaar afgestemde regels te omvatten inzake de toekenning en de inhoud van de vluchtelingenstatus.
- (5) De conclusies van Tampere houden tevens in, dat de bepalingen ten aanzien van de vluchtelingenstatus moeten worden aangevuld met maatregelen inzake subsidiaire vormen van bescherming die eenieder die een dergelijke bescherming behoeft een passende status verlenen.

- (6) Het hoofddoel van deze richtlijn is te verzekeren dat er in alle lidstaten een minimaal niveau aan bescherming wordt geboden aan personen die werkelijk bescherming behoeven omdat zij redelijkerwijze niet erop kunnen vertrouwen dat hun land van herkomst of het land van de gewone verblijfplaats deze bescherming verstrekt.
- (7) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. In het bijzonder tracht deze richtlijn de menselijke waardigheid, het recht op asiel van asielzoekers en hun begeleidende familieleden en de bescherming bij verwijdering, uitzetting en uitlevering op grond van de artikelen 1, 18 en 19 van het Handvest ten volle te eerbiedigen.
- (8) Deze richtlijn dient te worden toegepast onverminderd de bestaande internationale verplichtingen van de lidstaten krachtens instrumenten inzake mensenrechten.
- (9) Deze richtlijn geldt onverminderd het aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol inzake asiel voor onderdanen van lidstaten van de Europese Unie.
- (10) De erkenning van de vluchtelingenstatus heeft declaratoire kracht.
- (11) Het Handboek over procedures en criteria voor het bepalen van de vluchtelingenstatus van het Hoge Commissariaat van de Verenigde Naties voor vluchtelingen bevat voor de lidstaten waardevolle aanwijzingen bij het vaststellen van de vluchtelingenstatus overeenkomstig artikel 1 van het Verdrag van Genève.
- (12) Er dienen minimumnormen voor de omschrijving en de inhoud van de vluchtelingenstatus te worden vastgesteld om de bevoegde nationale instanties van de lidstaten bij de toepassing van het Verdrag van Genève voor te lichten.
- (13) Het is noodzakelijk gemeenschappelijke begrippen in te voeren van de criteria op grond waarvan asielzoekers als vluchtelingen in de zin van artikel 1 van het Verdrag van Genève worden aangemerkt.
- (14) Met name is het nodig tot gemeenschappelijke begrippen te komen ten aanzien van de behoefte aan bescherming ter plaatse; de oorsprong van schade en bescherming; en binnenlandse bescherming en vervolging, met inbegrip van de redenen van de vervolging.

- (15) Met name is het nodig tot een gemeenschappelijke opvatting te komen aangaande de vervolgingsgrond „het behoren tot een bepaalde sociale groep”, die zodanig moet worden uitgelegd dat daaronder zowel groepen vallen die kunnen worden gedefinieerd op grond van bepaalde fundamentele kenmerken, zoals geslacht of seksuele gerichtheid, als groepen, zoals vakbonden, die uit personen bestaan die een achtergrond of gemeenschappelijke eigenschappen bezitten, die dermate fundamenteel is voor de identiteit of de morele integriteit dat van deze personen niet mag worden gedwongen het lidmaatschap van die groep op te geven.
- (16) Met name is het nodig dat de lidstaten bij de beoordeling van aanvragen om internationale bescherming van minderjarigen, met specifiek op kinderen gerichte vormen van vervolging rekening houden, zoals het ronselen van kinderen voor strijdkrachten, mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en dwangarbeid.
- (17) Tevens dienen minimumnormen te worden vastgesteld voor de omschrijving en inhoud van de subsidiaire beschermingsstatus. De subsidiaire beschermingsregeling moet de in het Verdrag van Genève vastgelegde regeling ter bescherming van vluchtelingen aanvullen.
- (18) Er dienen criteria te worden vastgesteld om degenen die om internationale bescherming verzoeken, als personen te erkennen die voor de subsidiaire beschermingsstatus in aanmerking komen. Deze criteria dienen in overeenstemming te zijn met de internationale verplichtingen van de lidstaten uit hoofde van instrumenten op het gebied van de mensenrechten en met de bestaande praktijken in de lidstaten.
- (19) De onderlinge aanpassing van bepalingen inzake de erkenning en de inhoud van de vluchtelingenstatus en de subsidiaire bescherming dient ertoe bij te dragen de secundaire migratie van asielzoekers tussen de lidstaten te beperken, voorzover deze migratie louter door verschillen in de wetgevingen wordt veroorzaakt.
- (20) Deze richtlijn dient geen invloed te hebben op de voorwaarden waaronder lidstaten ingevolge hun eigen binnenlandse recht personen kunnen toestaan hun grondgebied binnen te komen of er te blijven indien hun veiligheid bij terugkeer naar hun eigen land ten gevolge van niet in deze richtlijn genoemde omstandigheden in gevaar zou komen.
- (21) Het ligt in de aard van minimumnormen, dat de lidstaten ten aanzien van onderdanen van derde landen en staatlozen die om internationale bescherming van een lidstaat verzoeken, gunstiger bepalingen kunnen treffen of in stand houden, mits het desbetreffende verzoek door een vluchteling in de zin van artikel 1 A van het Verdrag van Genève of door een persoon die anderszins internationale bescherming behoeft wordt geacht te zijn ingediend.
- (22) Overeenkomstig artikel 2 en artikel 3, lid 2, van het EG-Verdrag streeft deze richtlijn ernaar, wat de doelstellingen en de inhoud ervan betreft, de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op te heffen en de gelijkheid van mannen en vrouwen te bevorderen.
- (23) Het „belang van het kind” dient bij de uitvoering van deze richtlijn een van de hoofdoverwegingen van de lidstaten te zijn.

(24) De uitvoering van deze richtlijn dient met regelmatige tussenpozen te worden geëvalueerd.

(25) Daar de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk minimumnormen vast te stellen voor de toekenning door de lidstaten van internationale bescherming aan onderdanen van derde landen en staatlozen, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, en derhalve wegens de omvang en de gevolgen van de voorgestelde maatregel beter door de Gemeenschap, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat de onderhavige richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

Het doel van deze richtlijn is, minimumnormen vast te stellen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven.

Artikel 2

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „internationale bescherming”: de vluchtelingenstatus en de subsidiaire beschermingsstatus.
- b) „Verdrag van Genève”: het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen dat op 28 juli 1951 te Genève tot stand is gekomen, zoals aangevuld door het Protocol van New York van 31 januari 1967;
- c) „vluchteling”: een onderdaan van een derde land of staatloze die voldoet aan de vereisten van artikel 1 A van het Verdrag van Genève, zoals uitgelegd in de in de hoofdstukken II en III van deze richtlijn vervatte bepalingen;
- d) „vluchtelingenstatus”: de rechtspositie die een lidstaat toekent aan een persoon die vluchteling is en als zodanig tot het grondgebied van die lidstaat wordt toegelaten en/of wie wordt toegestaan er als zodanig te blijven en te verblijven;
- e) „persoon die voor subsidiaire bescherming in aanmerking komt”: degene die niet voor een vluchtelingenstatus in aanmerking komt, maar anderszins voldoet aan de in de hoofdstukken II en IV van deze richtlijn vervatte bepalingen inzake internationale bescherming;
- f) „subsidiaire beschermingsstatus”: de status die een lidstaat aan een onderdaan van een derde land of staatloze toekent die een persoon is die voor subsidiaire bescherming in aanmerking komt en die als zodanig tot het grondgebied van die lidstaat wordt toegelaten en/of op dat grondgebied mag blijven en verblijven;

- g) „verzoek om internationale bescherming”: een verzoek van een onderdaan van een derde land of staatloze om bescherming van een lidstaat, wanneer er redenen zijn om aan te nemen dat de betrokkene een vluchteling is of een persoon die voor subsidiaire bescherming in aanmerking komt. Ieder verzoek om internationale bescherming wordt geacht een asiolverzoek te zijn, tenzij de verzoeker uitdrukkelijk om een andere vorm van bescherming verzoekt waarom afzonderlijk kan worden gevraagd;
- h) „asielverzoek”: een verzoek van een onderdaan van een derde land of staatloze om internationale bescherming van een lidstaat, wanneer de betrokkene een vluchteling is in de zin van artikel 1 A van het Verdrag van Genève;
- i) „verzoek om subsidiaire bescherming”: een verzoek van een onderdaan van een derde land of een staatloze om internationale bescherming van een lidstaat wanneer de verzoeker geen vluchteling is in de zin van artikel 1 A van het Verdrag van Genève, dan wel wanneer een dergelijk verzoek is afgewezen, en wanneer de betrokkene een persoon is die voor internationale bescherming in aanmerking komt;
- j) „familieleden”:
- i) de echtgenoot van de verzoeker of diens niet-gehuwde partner waarmee hij een duurzame relatie onderhoudt, indien de wetgeving of de praktijk van de betrokken lidstaat ongehuwde paren vergelijkbaar met gehuwde paren behandelt;
 - ii) de kinderen van de onder i) bedoelde paren of die van de verzoeker alleen, mits zij ongehuwd zijn en ten laste komen en ongeacht de vraag of zij wettige, buitenechtelijke of geadopteerde kinderen zijn;
 - iii) andere naaste verwanten die ten tijde van het vertrek uit het land van herkomst deel uitmaakten van het gezin van de verzoeker en toentertijd volledig of grotendeels te zijnen laste kwamen;
- k) „begeleidende familieleden”: de familieleden van de verzoeker die zich in verband met het asiolverzoek in de lidstaat bevinden waar om asiel wordt verzocht;
- l) „alleenstaande minderjarigen”: onderdanen van derde landen en staatlozen onder de leeftijd van 18 jaar die zonder begeleiding van een voor hen hetzij wettelijk, hetzij volgens het gewoonrecht verantwoordelijke volwassene op het grondgebied van de lidstaten aankomen, zolang zij zich niet daadwerkelijk onder de hoede van een dergelijke volwassene worden gesteld. Ook vallen onder deze definitie minderjarigen die, nadat zij het grondgebied van de lidstaten zijn binnengekomen, zonder begeleiding zijn komen te verkeren;
- m) „verblijfstitel”: iedere door de instanties van een lidstaat overeenkomstig de wetgeving van die lidstaat verstrekte vergunning of machtiging op grond waarvan een onderdaan van een derde land of staatloze op het grondgebied van die lidstaat mag verblijven;

- n) „land van herkomst”: het land van de nationaliteit of van de gewone verblijfplaats.

Artikel 3

Werkingsfeer

Deze richtlijn geldt voor alle onderdanen van derde landen en staatlozen die aan de grens of op het grondgebied van een lidstaat een verzoek om internationale bescherming indienen, alsmede voor de hen begeleidende familieleden en al degenen die deze bescherming ontvangen.

Artikel 4

Gunstiger bepalingen

De lidstaten kunnen ter bepaling van wie als vluchteling wordt erkend of als persoon die subsidiaire bescherming behoeft en ter bepaling van de inhoud van de internationale bescherming gunstiger normen vaststellen of in stand houden indien deze met deze richtlijn verenigbaar zijn.

HOOFDSTUK II

VOORWAARDEN VOOR INTERNATIONALE BESCHERMING

Afdeling 1

Internationale bescherming

Artikel 5

De elementen van internationale bescherming

1. De vluchtelingenstatus wordt toegekend aan onderdanen van derde landen of staatlozen die zich wegens een gegronde vrees voor vervolging om redenen van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep, buiten het land bevinden waarvan zij de nationaliteit bezitten en de bescherming van dat land niet kunnen of, wegens deze vrees, niet willen inroepen; of aan staatlozen die zich buiten het land bevinden waar zij gewoonlijk verblijven en daarheen niet kunnen terugkeren, dan wel, wegens genoemde vrees, niet willen terugkeren.

2. Onverminderd bestaande grondwettelijke verplichtingen wordt subsidiaire bescherming geboden aan onderdanen van derde landen of staatlozen die krachtens de in hoofdstuk III van deze richtlijn vervatte criteria niet als vluchteling worden erkend of wier verzoek om internationale bescherming uitdrukkelijk is ingediend op gronden die niet in het Verdrag van Genève worden genoemd en die wegens een gegronde vrees de in artikel 15 bedoelde ernstige en ongerechtvaardigde schade te lijden, gedwongen zijn geweest hun land van herkomst te ontvluchten of buiten dat land te blijven en de bescherming van dat land niet kunnen of wegens deze vrees niet willen inroepen.

3. De vrees van de verzoeker voor vervolging of blootstelling aan andere ernstige en ongerechtvaardigde schade in het land van herkomst wordt beoordeeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 2.

Artikel 6

Uitbreiding van de internationale bescherming tot de begeleidende familieleden

1. De lidstaten verzekeren dat de begeleidende familieleden aanspraak kunnen maken op dezelfde status als degene die om internationale bescherming verzoekt.
2. Lid 1 is niet van toepassing wanneer het begeleidende familielid op grond van het bepaalde in de hoofdstukken III en IV van de vluchtelingen- of subsidiaire beschermingsstatus kan worden uitgesloten.

Afdeling 2

Beoordeling van de vrees van de verzoeker voor vervolging of blootstelling aan andere ernstige en ongerechtvaardigde schade

Artikel 7

Beoordeling van verzoeken om internationale bescherming

Bij de beoordeling van de vrees van de verzoeker voor vervolging of blootstelling aan ernstige en andere ernstige en ongerechtvaardigde schade houdt de lidstaat ten minste met de volgende factoren rekening:

- a) alle relevante feiten in verband met het land van herkomst op het tijdstip waarop een beslissing inzake het verzoek wordt genomen;
- b) of de vrees van de verzoeker voor vervolging of blootstelling aan andere ernstige en ongerechtvaardigde schade in het land van herkomst objectief is vastgesteld, voorzover er een redelijke mogelijkheid is dat de verzoeker zal worden vervolgd of anderszins ernstige schade zal lijden indien hij naar het land van herkomst wordt teruggezonden;
- c) de vraag of de verzoeker reeds eerder aan vervolging of ernstige en ongerechtvaardigde schade werd blootgesteld, dan wel of hij rechtstreeks is bedreigd met vervolging of andere ernstige en ongerechtvaardigde schade, voorzover zulks een sterke aanwijzing zou zijn voor de redelijke mogelijkheid dat de verzoeker ook in de toekomst zal worden vervolgd of schade zal lijden;
- d) de individuele situatie en persoonlijke omstandigheden van de verzoeker, waartoe factoren behoren zoals achtergrond, geslacht, leeftijd, gezondheidstoestand en handicaps, teneinde de ernst van de vervolging of schade te beoordelen. Wanneer de vorm van vervolging geslachts- of kinderspecifiek is, dient ermee rekening te worden gehouden dat vervolging in de zin van het Verdrag van Genève door seksueel geweld of andere met geslacht-specifieke middelen kan geschieden;
- e) de vraag of er geloofwaardige aanwijzingen zijn dat er in het land van herkomst wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen gelden en daadwerkelijk worden toegepast, die de vervolging van de verzoeker of het toebrengen van andere ernstige en ongerechtvaardigde schade aan de verzoeker toestaan of verschonen.

Artikel 8

Ter plaatse ontstane behoefte aan internationale bescherming

1. Een gegronde vrees voor vervolging of het anderszins lijden van ernstige en ongerechtvaardigde schade kan zijn gegrond op gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden nadat de verzoeker het land van herkomst heeft verlaten.
2. Een gegronde vrees voor vervolging of voor het anderszins lijden van ernstige en ongerechtvaardigde schade kan zijn gegrond op activiteiten van de verzoeker sedert deze het land van herkomst heeft verlaten, tenzij wordt vastgesteld dat deze activiteiten uitsluitend ten doel hadden de nodige voorwaarden te scheppen om een verzoek om internationale bescherming te kunnen indienen. Dit is niet het geval wanneer de betrokken activiteiten de uitdrukking en de voortzetting van overtuigingen vormen die de betrokkene in het land van herkomst had, en zij verband houden met de gronden voor de erkenning van de behoefte aan internationale bescherming.

Artikel 9

Oorsprong van schade en bescherming

1. De lidstaten nemen bij het onderzoek of de vrees voor vervolging of het anderszins lijden van ongerechtvaardigde schade gegrond is, in aanmerking, of de dreiging van vervolging of ernstige en ongerechtvaardigde schade uitgaat van:
 - a) de staat;
 - b) partijen of organisaties die de staat beheersen;
 - c) niet-overheidsactoren voorzover de staat niet in de gelegenheid of niet bereid is daadwerkelijke bescherming te bieden.
2. Wanneer de dreiging van vervolging of andere ernstige en ongerechtvaardigde schade van niet-overheidsactoren uitgaat, nemen de lidstaten bij de beoordeling van de doeltreffendheid van de bescherming door de staat in aanmerking of de staat adequate maatregelen ter verhindering van vervolging of het toebrengen van schade treft, en of de verzoeker voldoende toegang tot deze bescherming heeft. Er moet een stelsel aanwezig zijn van binnenlandse bescherming alsmede organisatorische voorzieningen voor de opsporing, gerechtelijke vervolging en bestraffing van handelingen die vervolging of andere ernstige en ongerechtvaardigde schade vormen. Wanneer er doeltreffende bescherming van staatswege wordt geboden, wordt deze vrees voor vervolging of het anderszins lijden van ernstige ongerechtvaardigde schade als niet-gegrond beschouwd, in welk geval de lidstaten de noodzaak van bescherming niet erkennen.
3. Voor de toepassing van deze richtlijn kan bescherming van staatswege eveneens worden geboden door internationale organisaties en stabiele op een staat gelijkende instanties, die zeggenschap hebben over een duidelijk afgebakend gebied van voldoende grote omvang en stabiliteit, die in staat en bereid zijn rechten gelding te verschaffen en individuele personen op soortgelijke wijze als een internationaal erkende staat tegen schade te beschermen.

Artikel 10

Binnenlandse bescherming

1. Wanneer zij hebben vastgesteld dat de vrees voor vervolging of het anderszins lijden van ernstige en ongerechtvaardigde schade gegrond is, kunnen de lidstaten nagaan of deze vrees duidelijk beperkt is tot een specifiek deel van het grondgebied van het land van herkomst en, indien dit geval is, of de verzoeker zonder bezwaar zou kunnen worden teruggezonden naar een ander deel van dat land, ten aanzien waarvan er geen gegronde vrees voor vervolging of het anderszins lijden van ernstige en ongerechtvaardigde schade bestaat.

Bij dit onderzoek is er een sterk vermoeden dat de binnenlandse bescherming niet als een aanvaardbaar alternatief voor internationale bescherming kan gelden, indien degene die de vervolging verricht, de nationale regering is of daarmee verbonden is.

2. Wanneer de lidstaten nagaan of een verzoeker overeenkomstig lid 1 zonder bezwaar naar een ander deel van het land van herkomst kan worden teruggezonden, houden zij rekening met de in dat deel van het land heersende veiligheids-, politieke en sociale omstandigheden, met inbegrip van de situatie op het gebied van de mensenrechten, en met de persoonlijke omstandigheden van de verzoeker, zoals leeftijd, geslacht, gezondheids-toestand, gezinssituatie en etnische, culturele en sociale banden.

HOOFDSTUK III

VOORWAARDEN VOOR DE VLUCHTELINGSTATUS

Artikel 11

De aard van de vervolging

1. Wanneer wordt nagegaan of een gegronde vrees voor vervolging objectief kan worden aangetoond, dient het begrip vervolging zodanig te worden uitgelegd dat daaronder ten minste de volgende situaties vallen:

- a) het toebrengen van ernstige en ongerechtvaardigde schade of discriminatie op grond van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep, voorzover deze gezien hun karakter of het feit dat zij herhaaldelijk voorkomen zo ernstig zijn dat zij een aanzienlijk gevaar voor het leven, de vrijheid of de veiligheid van de verzoeker opleveren, dan wel deze verhinderen in zijn land van herkomst te wonen;
- b) wettelijke, administratieve, politieke en/of gerechtelijke maatregelen voorzover deze zodanig worden opgezet of uitgevoerd dat zij resulteren in discriminatie op grond van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep en zij een aanzienlijke bedreiging vormen voor het leven, de vrijheid of de veiligheid van de verzoeker, dan wel deze verhinderen in zijn land van herkomst te wonen;
- c) vervolging of bestraffing wegens een misdrijf indien om redenen van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep:

- i) de verzoeker hetzij de mogelijkheid wordt ontzegd rechtsmiddelen aan te wenden, hetzij een onevenredig zware en discriminerende straf wordt opgelegd,
- ii) het misdrijf waarvoor de verzoeker dreigt te worden vervolgd of gestraft inhoudt dat de uitoefening van een grondrecht wordt gecriminaliseerd,
- d) vervolging of bestraffing op grond van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep wegens de weigering te voldoen aan een algemene verplichting tot militaire dienst:
 - i) indien de voorwaarden bedoeld in punt c), i), vervuld zijn,
 - ii) in oorlogs- of conflictsituaties indien de betrokkene kan aantonen dat het vervullen van militaire dienst zijn of haar deelneming aan militaire activiteiten zal vereisen die onverenigbaar zijn met de diepste morele, godsdienstige of politieke overtuigingen van de verzoeker of met andere geldige gewetensbezwaren.

2. Wanneer wordt beslist of de verzoeker wegens een gegronde vrees voor vervolging als vluchteling dient te worden erkend, dient ten minste rekening te worden gehouden met de volgende beginselen:

- a) het doet niet terzake of de vervolging uitgaat van de staat, partijen of organisaties die de staat beheersen, of van niet-overheidsactoren ingeval de staat geen daadwerkelijke bescherming kan of wil bieden;
- b) het doet niet terzake of de verzoeker in werkelijkheid de raciale, godsdienstige, nationale, sociale of politieke kenmerken vertoont die aanleiding geven tot de vervolging indien deze kenmerken hem of haar door de instantie waarvan de vervolging uitgaat worden toegeschreven;
- c) het doet niet terzake of de verzoeker afkomstig is uit een land waarin een groot deel van de bevolking of de gehele bevolking blootstaat aan het gevaar van algemene onderdrukking.

Artikel 12

De gronden van vervolging

Wanneer wordt nagegaan of er een gegronde vrees bestaat voor vervolging op grond van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep, wordt ten minste met de volgende elementen rekening gehouden:

- a) het begrip „ras” omvat de aspecten huidskleur, afkomst of het behoren tot een bepaalde etnische groep;
- b) het begrip „godsdienst” omvat theïstische, niet-theïstische en atheïstische geloofsovertuigingen, het deelnemen aan of het zich onthouden van formele erediens ten in de particuliere of openbare sfeer, hetzij alleen of in gemeenschap met anderen, andere religieuze activiteiten of uitingen, dan wel vormen van persoonlijk of gemeenschappelijk gedrag die op een godsdienstige overtuiging zijn gebaseerd of daardoor worden bepaald;

- c) het begrip „nationaliteit” is niet beperkt tot staatsburgerschap maar betekent ook het behoren tot een groep die wordt bepaald door haar culturele, etnische of linguïstische identiteit, door een gemeenschappelijke geografische of politieke oorsprong of door verwantschap met de bevolking van een andere staat;
- d) met het begrip „sociale groep” worden groepen van personen aangeduid die kunnen worden bepaald op grond van bepaalde fundamentele kenmerken, zoals seksuele gerichtheid, leeftijd en geslacht, evenals groepen bestaande uit personen met een gemeenschappelijke achtergrond of gemeenschappelijke kenmerken welke voor de identiteit of de morele integriteit van de betrokkenen dermate fundamenteel zijn, dat van hen niet mag worden geëist de banden met de betrokken groep te verbreken. Dit begrip omvat tevens groepen van personen die door de wet als „minderwaardig” worden beschouwd;
- e) het begrip „politieke overtuiging” houdt in dat de betrokkene een opvatting heeft, respectievelijk dat hem een opvatting wordt toegeschreven betreffende een aangelegenheid die verband houdt met de staat, de regering of het regeringsbeleid, ongeacht de vraag of de verzoeker zich in zijn handelen door deze overtuiging heeft laten leiden.

Artikel 13

Beëindiging van de vluchtelingenstatus

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de vluchtelingenstatus in stand wordt gehouden, totdat de vluchteling:
 - a) vrijwillig opnieuw de bescherming inroept van het land van zijn nationaliteit; of
 - b) na verlies van zijn nationaliteit deze vrijwillig opnieuw heeft verworven; of
 - c) een nieuwe nationaliteit heeft verworven en de bescherming geniet van het land van zijn nieuwe nationaliteit; of
 - d) zich vrijwillig opnieuw gevestigd heeft in het land dat hij had verlaten of waarbuiten hij zich bevond uit vrees voor vervolging; of,
 - e) omdat de omstandigheden in verband waarmee hij als vluchteling werd erkend, hebben opgehouden te bestaan, niet langer kan weigeren zich onder de bescherming te stellen van het land van zijn nationaliteit;
 - f) ten aanzien van personen die geen nationaliteit bezitten, vervalt de vluchtelingenstatus wanneer zij, omdat de omstandigheden in verband waarmee zij als vluchteling werden erkend, hebben opgehouden te bestaan, kunnen terugkeren naar het land waar zij voorheen gewoonlijk verbleven.

In de onder a) tot f) bedoelde gevallen kan de verblijfstitel worden ingetrokken.

Bij de toepassing van punt e) dienen de lidstaten na te gaan, of de verandering van de omstandigheden voldoende ingrijpend en duurzaam is om de gegronde vrees van de vluchteling voor vervolging weg te nemen.

2. De lidstaat die de vluchtelingenstatus heeft toegekend, draagt de bewijslast en moet aantonen dat de betrokkene om één van de in lid 1 genoemde redenen geen internationale bescherming meer behoeft.

Artikel 14

Uitsluiting van de vluchtelingenstatus

1. De lidstaten sluiten elke verzoeker van de vluchtelingenstatus uit:
 - a) die thans bescherming of bijstand ontvangen van andere organen of organisaties van de Verenigde Naties dan de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor vluchtelingen;
 - b) die door de bevoegde autoriteiten van het land waarin zij zich hebben gevestigd, worden erkend als drager van de rechten en verplichtingen welke met het bezit van de nationaliteit van dat land verbonden zijn;
 - c) ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn aan te nemen dat zij:
 - i) een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid hebben gepleegd, zoals gedefinieerd in de internationale instrumenten waarmee wordt beoogd regelingen te treffen ten aanzien van dergelijke misdrijven;
 - ii) een ernstig niet-politiek misdrijf hebben gepleegd alvorens als vluchteling tot het betrokken land te zijn toegelaten;
 - iii) zich schuldig hebben gemaakt aan handelingen die met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties in strijd zijn.
2. De gronden voor uitsluiting mogen enkel gebaseerd zijn op het persoonlijke en bewuste gedrag van de betrokkene.
3. De lidstaten zorgen ervoor, dat aldus uitgesloten personen het recht hebben een beroepsprocedure in te stellen tegen een beslissing hen van internationale bescherming uit te sluiten.
4. De uitsluiting tast de krachtens het internationaal recht op de lidstaten rustende verplichtingen op geen enkele wijze aan.

HOOFDSTUK IV

VOORWAARDEN VOOR DE SUBSIDIAIRE BESCHERMINGSSTATUS*Artikel 15***De gronden voor toekenning van subsidiaire bescherming**

Overeenkomstig artikel 5, lid 2, kennen de lidstaten de subsidiaire bescherming toe aan personen die daarom verzoeken, die zich buiten hun land van herkomst bevinden en daarheen niet kunnen terugkeren wegens de gegronde vrees aan de volgende vormen van ernstige en ongerechtvaardigde schade te worden onderworpen:

- a) foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing, of
- b) een voldoende ernstige schending van een mensenrecht om de internationale verplichtingen van een lidstaat in werking te doen treden, of
- c) een bedreiging van het leven, de veiligheid of de vrijheid van de betrokkenen als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een gewapend conflict of als gevolg van stelselmatige of algemene schendingen van hun mensenrechten.

*Artikel 16***Beëindiging van de subsidiaire beschermingsstatus**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de subsidiaire beschermingsstatus wordt gehandhaafd totdat de bevoegde instanties hebben vastgesteld dat deze bescherming niet langer vereist is; in deze gevallen kan de verblijfstitel worden ingetrokken.
2. De subsidiaire bescherming kan worden ingetrokken indien de omstandigheden in het land van herkomst die hebben geleid tot de toekenning van deze status op grond van artikel 15, ophouden te bestaan of indien de omstandigheden zo ingrijpend en duurzaam zijn gewijzigd, dat de subsidiaire bescherming niet langer vereist is.

*Artikel 17***Uitsluiting van de subsidiaire beschermingsstatus**

1. De lidstaten sluiten verzoekers van de subsidiaire beschermingsstatus uit ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn aan te nemen dat zij:
 - a) een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid hebben gepleegd, zoals omschreven in de internationale instrumenten waarmee wordt beoogd regelingen te treffen ten aanzien van dergelijke misdrijven;
 - b) een ernstig niet-politiek misdrijf hebben gepleegd alvorens als vluchteling tot het betrokken land te zijn toegelaten;
 - c) zich aan handelingen schuldig hebben gemaakt die met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties in strijd zijn.
2. De gronden voor uitsluiting mogen enkel gebaseerd zijn op het persoonlijke en bewuste gedrag van de betrokkene.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat aldus uitgesloten personen het recht hebben een beroepsprocedure in te stellen tegen een beslissing hen van internationale bescherming uit te sluiten.

4. De in lid 1 bedoelde uitsluiting tast de krachtens het internationale recht op de lidstaten rustende verplichtingen op geen enkele wijze aan.

HOOFDSTUK V

DE VLUCHTELINGENSTATUS EN DE SUBSIDIAIRE BESCHERMINGSSTATUS*Artikel 18***Kenmerken van de internationale bescherming**

1. De in dit hoofdstuk vervatte bepalingen gelden onverminderd de in het Verdrag van Genève neergelegde rechten.
2. De in dit hoofdstuk vervatte bepalingen gelden zowel voor vluchtelingen als voor personen die voor subsidiaire bescherming in aanmerking komen, tenzij anders is bepaald. De aan een beschermingsstatus verbonden rechten zijn niet geringer dan die welke de verzoekers gedurende de behandelingsprocedure genieten en gelden op gelijke wijze voor de begeleidende familieleden van de erkende begunstigde.

3. Bij de toepassing van dit hoofdstuk houden de lidstaten rekening met de specifieke situatie van personen met bijzondere behoeften, zoals minderjarigen, alleenstaande minderjarigen, gehandicapten, oudere personen, alleenstaande ouders met minderjarige kinderen, slachtoffers van foltering of seksuele mishandeling of uitbuiting, zwangere vrouwen alsmede personen met geestelijke of lichamelijke gebreken. De lidstaten houden tevens rekening met de specifieke situatie van alleenstaande vrouwen die in hun land van herkomst aan ernstige discriminatie op grond van het geslacht zijn blootgesteld.

*Artikel 19***Bescherming tegen terugleiding en uitzetting**

De lidstaten eerbiedigen het verbod tot terugleiding en uitzetting en zetten begunstigten van internationale bescherming enkel uit met inachtneming van hun internationale verplichtingen.

*Artikel 20***Voorlichting**

De lidstaten verstrekken personen ten aanzien van wie is erkend dat zij internationale bescherming behoeven onmiddellijk nadat hun de beschermingsstatus is toegekend in een voor hen begrijpelijke taal duidelijke voorlichting betreffende de respectieve beschermingsstelsels.

*Artikel 21***Verblijfstitels**

1. Zodra hun de vluchtelingenstatus is toegekend, verstrekken de lidstaten vluchtelingen en hun begeleidende familieleden een verblijfstitel die ten minste vijf jaar geldig is en die automatisch kan worden verlengd.

2. Zodra hun de subsidiaire beschermingsstatus is toegekend, verstrekken de lidstaten de begunstigen van subsidiaire bescherming en hun begeleidende familieleden een verblijfstitel die ten minste één jaar geldig is. Deze verblijfstitel wordt met tussenpozen van ten minste één jaar automatisch verlengd, totdat de betrokken instanties vaststellen dat deze bescherming niet langer vereist is.

Artikel 22

Status van langdurig ingezetene

Niettegenstaande artikel 3, lid 2, onder b), van Richtlijn .../... EG [betreffende de status van langdurig ingezetene onderdanen van derde landen] kennen de lidstaten de begunstigen van subsidiaire bescherming onder dezelfde voorwaarden als die welke krachtens genoemde richtlijn voor vluchtelingen gelden, de status van langdurig ingezetene toe.

Artikel 23

Reisdocumenten

1. De lidstaten verstrekken personen wie zij de vluchtelingenstatus hebben toegekend, reisdocumenten in de in de Bijlage bij het Verdrag van Genève vermelde vorm voor reizen buiten hun grondgebied, tenzij dwingende redenen van nationale veiligheid of openbare orde zich daartegen verzetten.

2. De lidstaten verstrekken reisdocumenten aan begunstigen van de subsidiaire beschermingsstatus die geen nationaal paspoort kunnen verkrijgen.

Artikel 24

Toegang tot werkgelegenheid

1. De lidstaten machtigen vluchtelingen onmiddellijk nadat hun de vluchtelingenstatus is toegekend onder dezelfde voorwaarden als eigen onderdanen, beroepsactiviteiten als werknemer of zelfstandige op te nemen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat vluchtelingen onder dezelfde voorwaarden als eigen onderdanen gebruik kunnen maken van de voorzieningen op het gebied van het werkgebonden onderwijsaanbod voor volwassenen, beroepsopleidingsmaatregelen en praktische werkervaring op de arbeidsplaats.

3. Uiterlijk zes maanden na toekenning van de subsidiaire beschermingsstatus machtigen de lidstaten degenen wie deze status is toegekend, onder dezelfde voorwaarden als eigen onderdanen een beroepsactiviteit als werknemer of zelfstandige op te nemen.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat de begunstigen van de subsidiaire beschermingsstatus uiterlijk één jaar nadat deze status is toegekend, onder dezelfde voorwaarden als eigen onderdanen toegang krijgen tot voorzieningen zoals het werkgebonden onderwijsaanbod voor volwassenen, beroepsopleiding en praktische werkervaring op de arbeidsplaats.

5. Vluchtelingen en begunstigen van subsidiaire bescherming hebben, nadat hun overeenkomstig de leden 1 en 3 toegang tot de arbeidsmarkt is verleend, recht op dezelfde behandeling als eigen onderdanen wat de beloning, de toegang tot sociale-zekerheidsstelsels in verband met beroepsactiviteiten als werknemer of zelfstandige en de andere arbeidsvoorwaarden betreft.

Artikel 25

Toegang tot onderwijs

1. De lidstaten bieden alle minderjarigen die internationale bescherming genieten, onder dezelfde voorwaarden als eigen onderdanen onbeperkt toegang tot het onderwijsstelsel.

2. De lidstaten bieden volwassenen die internationale bescherming genieten onder dezelfde omstandigheden als eigen onderdanen toegang tot het algemene onderwijsstelsel, tot voortgezette opleidingsvoorzieningen en tot om- en herscholingsmaatregelen.

3. De lidstaten zorgen voor gelijke behandeling van personen die internationale bescherming genieten, als eigen onderdanen wat de erkenning van diploma's, getuigschriften en andere door bevoegde instanties afgegeven kwalificaties betreft.

Artikel 26

Sociale voorzieningen

De lidstaten zorgen ervoor dat personen die internationale bescherming genieten, onder dezelfde voorwaarden als onderdanen van de betrokken lidstaat de nodige bijstand ontvangen op het gebied van de sociale voorzieningen en bestaansmiddelen.

Artikel 27

Gezondheids- en psychologische zorg

1. De lidstaten zorgen ervoor dat personen die internationale bescherming genieten, onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van de lidstaat die de status heeft toegekend, toegang tot gezondheids- en psychologische zorg hebben.

2. De lidstaten verstrekken personen die internationale bescherming genieten en bijzondere behoeften hebben, zoals begeleide of alleenstaande minderjarigen of personen die folteringen, verkrachting of andere ernstige vormen van psychologisch, fysiek of seksueel geweld hebben ondergaan, de nodige medische en psychologische verzorging.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat minderjarigen die aan enigerlei vorm van mishandeling, verwaarlozing, uitbuiting, foltering, wrede, onmenselijke of vernederende behandeling blootgesteld zijn geweest, of die onder de gevolgen van gewapende conflicten hebben geleden, toegang tot revalidatiediensten hebben. Om herstel en herintegratie te vergemakkelijken, wordt voor een passende geestelijke gezondheidszorg en gekwalificeerde psychosociale advisering gezorgd.

*Artikel 28***Alleenstaande minderjarigen**

1. De lidstaten nemen zo spoedig mogelijk de nodige maatregelen om te verzekeren dat alleenstaande minderjarigen die internationale bescherming genieten worden vertegenwoordigd door een wettelijke voogd, dan wel door een organisatie die voor de verzorging en het welzijn van minderjarigen verantwoordelijk is, of dat zij op andere passende wijze worden vertegenwoordigd.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de voor elke alleenstaande minderjarige aangewezen voogd in verband met de toepassing van het bepaalde in deze richtlijn naar behoren in de behoeften van de minderjarige voorziet. De desbetreffende instanties evalueren zulks regelmatig.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat alleenstaande minderjarigen worden geplaatst:

- a) bij volwassen familieleden,
- b) in een pleeggezin,
- c) in speciale centra voor minderjarigen, of
- d) in andere voor minderjarigen geschikte tehuizen.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat broers en zusters bijeen blijven. Verhuizingen van alleenstaande minderjarigen worden tot een minimum beperkt.

5. Voorzover zulks in het belang van het kind is, treffen de lidstaten de nodige maatregelen om de familieleden van alleenstaande minderjarigen zo spoedig mogelijk op te sporen.

6. De lidstaten zorgen ervoor dat het personeel dat zich met de verzorging van alleenstaande minderjarigen bezighoudt, naar behoren voor deze taak wordt opgeleid.

*Artikel 29***Toegang tot passende huisvesting**

De lidstaten zorgen ervoor dat personen die internationale bescherming genieten toegang tot passende huisvesting hebben, dan wel dat zij zo nodig de middelen ontvangen om huisvesting te verkrijgen.

*Artikel 30***Vrij verkeer binnen de lidstaat**

De lidstaten beperken het vrije verkeer van personen die internationale bescherming genieten, binnen hun grondgebied niet.

*Artikel 31***Toegang tot integratievoorzieningen**

1. Teneinde de integratie van vluchtelingen in de samenleving te vergemakkelijken, voorzien de lidstaten in specifieke steunprogramma's welke op hun behoeften op onder andere de

gebieden werkgelegenheid, onderwijs, gezondheidszorg en sociale zorg zijn afgestemd.

2. De lidstaten bieden personen die subsidiaire bescherming genieten, uiterlijk één jaar nadat hun status is toegekend, toegang tot gelijkwaardige programma's.

*Artikel 32***Vrijwillige terugkeer**

De lidstaten bieden personen die internationale bescherming genieten toegang tot vrijwillige-repatriëringsprogramma's ten behoeve van degenen die vrijwillig naar hun land van herkomst wensen terug te keren.

HOOFDSTUK VI

ADMINISTRATIEVE SAMENWERKING*Artikel 33***Samenwerking**

Elk der lidstaten wijst een nationaal contactpunt aan, waarvan hij het adres aan de Commissie mededeelt, die hiervan de andere lidstaten in kennis stelt.

De lidstaten nemen in overleg met de Commissie alle passende maatregelen om tussen de bevoegde instanties rechtstreekse samenwerking en uitwisseling van gegevens tot stand te brengen.

*Artikel 34***Personeel en middelen**

1. De lidstaten verzekeren dat instanties en organisaties die deze richtlijn uitvoeren de nodige basisopleiding ontvangen ten aanzien van de behoeften van zowel mannelijke als vrouwelijke verzoekers en hun begeleidende familieleden, alsmede de specifieke behoeften van minderjarigen, in het bijzonder alleenstaande minderjarigen.

2. De lidstaten trekken de nodige middelen uit in verband met de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen.

HOOFDSTUK VII

SLOTBEPALINGEN*Artikel 35***Discriminatieverbod**

De lidstaten voeren het bepaalde in deze richtlijn uit zonder discriminatie op grond van geslacht, ras, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep, gezondheidstoestand, kleur, etnische of sociale herkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of wereldbeschouwing, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid.

*Artikel 36***Verslagen**

Uiterlijk op 30 april 2006 brengt de Commissie het Europees Parlement en de Raad verslag uit over de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten en stelt zij eventueel noodzakelijke wijzigingen voor. De lidstaten doen de Commissie alle voor de opstelling van dat verslag nuttige informatie toekomen. Na de aanbidding van dit verslag brengt de Commissie het Europees Parlement en de Raad ten minste om de vijf jaar verslag uit omtrent de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten.

*Artikel 37***Omzetting**

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 30 april 2004 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst mede van de bepalingen van intern recht die zij op het door deze richtlijn bestreken gebied aannemen.

*Artikel 38***Inwerkingtreding**

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

*Artikel 39***Adressaten**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.
